

Góðsking gevur tvífalt arbeiði

Í mun til blokkframleiðsluna vit hava í dag gevur arbeiði við góðskaðum fiskavørurum dupult so nógv arbeiði. Hetta er kærkomið hjá teimum, sum einki arbeiði hava í dag, segði Tummas Arabo, landsstýrismaður í røðu síni á landsfundinum hjá Javnaðarflokkinum.

Til seinasta lögtingsval bjóðaði javnaðarflokkurin seg fram við sínum politikki at leggja til rættis eina framtíð fyrri hetta land og hetta fólk, soleiðis at vit framvegis fara at hava eitt gott samfelag at liva í við teimum avbjóð-

óvantað. Vit sœu hana øll koma. Vit royndu at siga frá, at her fór at enda galið.

Niðurgangstiðir fóru at koma. Eingin trúði rættliga uppá okkum, og eg kann siga fyrri mitt valdóm, at eg bleiv blakaður út úr tinginum, tí eg ikki legði í at »hyla« í optimistakörinum saman við hinum valevnum til lögtingsvalið 1988.

At kreppubrotið gjørdist eitt grunnbrot var, takkað verið veikum landsstýrum, sum sótu frá 1988-1990 og sum ongantíð funnu arbeiðslagið.

Orsøkin til kreppuna

Orsøkina til kreppuna finna vit longur afturi í tíðini. Eg kann nevna, at í tíðarskeiðinum frá 1984 til 1988, tá var ein av høvuðsfeilunum í samfelagnum, at vit høvdu eitt 4-flokka landsstýri, sum var alt, alt ov veikt til at kunna skera ígjøgnum og kunna stjórna samfelagnum eftir sunnum hugsjónum, sjálvst um vit vóru við í stjórn.

Tey 4 árin fekk, við vælsignilsi frá okkara borgarligu flokkum, ein púra ótálmað asosial liberalisma loyvi til at virka í samfelagnum. Vit stóðu maktarleysir sum flokkur at gera nakað við hetta og øll spældu við í hesum kóri, bæði vinnuliv, bankar, söluegundstiónir, ja, øll spældu við eftir lagnum: eg skal nœra at mær, vertin á hvat annar fær.

Ein ótálmaður, ódamligur sjálvdráttur, ið ikki tók samfelagslig fyrilit.

Hetta var fortiðin og hesum eiga vit at læra av. Vit skulu vita, at slikt eigur ikki at henda aftur, tí so fer samfelagið púra í sor. Eitt og annað er, bendir á, at bæði vinnuliv og bankar eisini eru greið yvir hetta.

Vit gjørdi í heyst ein samgongusáttmála við fólkaflakkin, og í hesum

samgongusáttmála liggja linjurnar fyrri tí politikki, vit fara at føra næstu 4 árin.

Sjálvandi fær javnaðarflokkurin nógv kastað fyrri, m.a. um givin vallyfti og vónirnar hava verið stórar.

Eg skal ikki koma so nógv inn á tey vallyfti, sum javnaðarflokkurin gav fyrri valið, men eg minnst sertakliga eitt vallyfti, sum varð givið. Tað gav eg sjálvur. Eg skrivaði eina grein í Sosialinum, og lyftið var, at komu vit í landsins stýri, so skuldi fólk okkara bróta upp um armar og fara til verka beinanvegin og ikki fara út í Tinganes at skriva brev til hvønn annan ella sita har og nýta alla tíðina til klandur og kegl.

Tað vallyftið hevur hildið. Vit eru farnir til arbeiðis í Tinganesi og hava fingið málseki at arbeiða við.

Málsøkini

Tey málsøkini, sum eg sjálvur siti við, eru: idnaður og vinnulivið á landi, handilsmál, turisma og menningararbeiði sum so.

Øll minnst vit í flokkinum, at her var eitt sindur av tvídrátti, um javnaðarflokkurin nú hevði valt rætt, tá hann valdi hesa vinnulivsgrein at umsita, at hann valdi at umsita vinnulivið á landi og læt fólkaflakkin fáa vinnuna á sjónum.

Hetta kunnu vit altjóð kjakast um, men endaliga stóðutakanin til okkara málsøki varð, at vit vóru fleiri í javnaðarflokkinum, sum mettu, at skal tað føroyska samfelagið koma aftur á fótur, skulu vit aftur fáa eitt hampuliga gott samfelag at liva í, so mugu fleiri virði koma inn í samfelagið. Meiri peningur má fáast fyrri tað arbeiði, sum verður gjørt, í samfelagnum. Vit mugu við øðrum orðum fáa meiri burturúr tí rávøru, vit hava, og vit mugu gera

nakað við møguleikarnar at fáa meiri rávøru, tað verið seg ráevni antin hetta er fiskur, olja ella hvat tað nú kann vera.

Við øðrum orðum: vit settu okkum á tað málsøkið, har vit vænta, at virðisøkingin kemur og har vit meta, at hon má koma, um hon skal koma samfelagnum til góðar. Hetta hildu vit vera eitt øki, sum javnaðarflokkurin átti at umsita og syrgja fyrri, at nakað varð gjørt við tað.

Ætlanin

Hvat gera vit so?

Hvørjar eru ætlanir okkara?

Hugsa vit um fiskiðnaðin á landi, so minnst vit øll, at tey seinastu 20 árin hevur loysunarorðið í hesum samfelagnum verið: góðsking. Her er bara

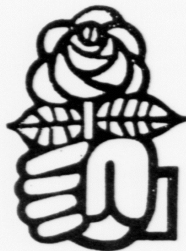
einki hent. Onkur spyr, hvi vit nú skulu góðska vørur, tá prisirnir á hálvfabrikata og óviðgjørdum fiski eru eins høgir og fyrri góðskaðan fisk.

Jú, tað er ein góð grund fyrri at meirviðgera fiskin. Eg kann taka eitt dømi í blokkframleiðslu í fiskiðnaðinum, sum í dag nýtir umleið 25 tímar pr. tons. Hon kann lættliga broytast til meira viðgjørðar vørur, og tá liggja 50 tímar pr. tons eftir í landinum. Tað hevur sanniliga nógv at siga. Tað er sanniliga kærkomið fyrri tær tómu hend-

urnar, sum í dag einki hava at gera.

Vit kunnu skunda undir góðskingina við at nýta ein part av tí fiskivinnustuðuli, sum kortini verður nýttur til at meirviðgera vørurnar, soleiðis at vit benda okkara fiskiðnað til tann idnað, sum vit tosaðu um aðrenn valið: ein veruligan matvøruðnað, har vørurnar verða framleiddar í Føroyum og koma nærri brúkararum. Tað gevur meiri virksemi í landinum, tað gevur meiri virði til landið, og tað er hetta virðið í tí grundleggjandi idnaðinum, sum

Landsfundur '91

Javnaðarflokkurin

ingum, hetta ber í sær.

Vit vunnu valið, og eru nú í landsins stjórn, og er tað til skulu umrøða á hesum landsfundi: Hvat fram er farið higartil og hvussu kósir verður framfyrri.

Tað er einaferð so, at tá ein skal leggja nakað til rættis, so er ein noyddur at taka støðu út frá tí veruleikanum í dag, og veruleikin er ikki tespiligur. Vit liva í eini kreppu. Men veruleikin er her og út frá hesum mugu vit so byggja framtíðina.

Nú hevur tað ongantíð liggið til min at heft meg rættliga nógv við tað farna. Tað er eftir mínum tykki nakað, sum er farið, og farið er farið. Men kortini, vit mugu læra eitt, og tað er, at tað er í framtíðini vit skulu liva, í nútíðini taka vit bestikk út frá, men fortiðini skulu vit læra av.

Hygga vit stutt aftur og spyrja okkum sjálvi: hvi er henda kreppustøðan ikomin?

Ja, eg má svara fyrri meg, at kreppan kom ikki

